

BRUSSELS PHILHARMONIC

RACHMANINOV

FLAGEY PIANO DAYS

Lukáš Vondráček plays Piano Concerto Nr. 3

BRUSSELS PHILHARMONIC PRESENTS

A BUCKET LIST PRODUCTION

CONDUCTOR **THOMAS DAUSGAARD** CONCERTMASTER **HENRY RAUDALES**

PIANO **LUKÁŠ VONDRÁČEK**

TICKETS: [BRUSSELS PHILHARMONIC.BE](https://brusselphilharmonic.be)

WITH THE SUPPORT OF BESIDE TAX SHELTER AND THE BELGIAN TAX SHELTER

Vlaanderen
vanderprovincie.be

flagey

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN. VERBODEN TOEGANG TOT DEZE PAGES VOOR TOEGESTUIMDE TOEGANG.

JOUW CONCERTAVOND

19:00 PIANO EXPO HAL

ontdek een selectie bijzondere piano's uit de collectie van Piano's Maene

19:30 INLEIDING FOYER 2

Pierre Solot over Lukáš Vondráček (FR)

19:30 INLEIDING FOYER 3

Waldo Geuns over Lukáš Vondráček (NL)

20:15 CONCERT STUDIO 4 (met pauze > 22:15)

SERGEI RACHMANINOV

Vocalise, op. 34/14 (1912)

Pianoconcerto nr. 3 in d, op. 30 (1909)

I. Allegro ma non tanto

II. Intermezzo: Adagio

III. Finale: Alla breve

solist: Lukáš Vondráček

pauze

SERGEI RACHMANINOV

Symfonische dansen, op. 45 (1940)

I. Non allegro

II. Andante con moto. Tempo di Valse

III. Lento assai. Allegro vivace

TOELICHTING

Sergei Rachmaninov (1873-1943) wordt door velen gezien als één van de laatste grote romantische componisten en de belangrijkste opvolger van Pyotr Ilyich Tchaikovsky (1840-1893). Hij combineerde nagenoeg zijn hele leven een carrière als componist met die van pianist, waarmee hij de traditie van componist-virtuoos verderzette. In Rusland pendelde hij tussen de grootsteden Moskou en Sint-Petersburg en zijn landgoed Ivanovka op het platteland, waar hij in alle rust het grootste deel van zijn oeuvre componeerde. Critici waren niet altijd even enthousiast over zijn muziek: in de concertzaal moest Rachmaninov het vaak opnemen tegen de vooruitstrevende muziktaal van de opkomende modernisten. Een toonspraak die nooit echt de zijne was en zou worden. Gelukkig was het publiek wel gewonnen voor zijn weelderige en lyrische melodieën.

Dit programma overspant een groot deel van zijn oeuvre, van zijn op-en-top romantische Derde pianoconcerto en beroemde Vocalise tot de Symfonische dansen, de laatste compositie die Rachmaninov na zijn emigratie naar de Verenigde Staten componeerde. In deze zwanenzang toonde de 67-jarige componist dat hij wel degelijk oor had voor de muziek van zijn tijd. Daarvan getuigen de ritmische uitspattingen, avontuurlijke harmonieën en gedurfde instrumentencombinaties.

VIRTUOZE PIANOCONCERTI

Rachmaninov had het geluk geboren te worden in een welgestelde en muzikale familie. Als tiener werd hij toegelaten aan het conservatorium van Sint-Petersburg, maar het ontbrak hem

aan motivatie om te studeren. Op aanraden van een neef, pianist en dirigent Alexander Siloti, werd hij naar Moskou gestuurd. Hij mocht er les volgen bij de gerenommeerde maar strenge pianodocent Nikolaj Zverev. Diens ijzeren discipline werkte wonderwel voor Rachmaninov. Bovendien maakte hij dankzij Zverev kennis met het professionele muziekleven in Moskou. Niet veel later werd Rachmaninov ook toegelaten tot de harmonieklas van Arenski. Het werd snel duidelijk dat hij buitengewoon getalenteerd was: in 1888 studeerde hij af met de hoogste onderscheiding voor muziektheorie, en in 1892 legde hij zijn examen voor piano en compositie een jaar eerder af dan voorzien – een prestatie die bekroond werd met een gouden medaille.

Al meteen na zijn afstuderen werd Rachmaninov gezien als een volwaardig componist, die bovendien de steun van Tchaikovsky genoot. Hij had dan ook al enkele indrukwekkende werken op zijn palmares. Naast een aantal liederen en pianowerken was er zijn afstudeerwerk en eenakter Aleko, die zo succesvol was dat die meteen in het Bolsjojtheater gespeeld werd. En niet te vergeten: zijn Eerste pianoconcerto – het werk dat Rachmaninov de officiële titel ‘Opus 1’ meegaf. Een paar jaar later componeerde hij ook zijn Eerste symfonie. Maar de rampzalige première in 1897 liet Rachmaninov verlamd achter. Hij zakte weg in een depressie en zette drie jaar lang geen noot meer op papier. Maar hij hervond zijn tweede adem, en zijn Tweede pianoconcerto uit 1901 was wél een schot in de roos.

Een derde pianoconcerto volgde in 1908. Rachmaninov componeerde het werk als visitekaartje voor zijn allereerste concertreis naar de Verenigde Staten: “Mijn derde concert werd

speciaal voor Amerika geschreven en ik zou het voor het eerst in New York spelen met Walter Damrosch. Omdat ik gedurende de voorafgaande zomer niet veel tijd had om te studeren en omdat ik niet genoeg vertrouwd was met sommige passages, nam ik een stomme piano mee op de boot en studeerde ik tijdens de overtocht.” Het concerto was bedoeld om zijn kwaliteiten als componist én pianist in de verf te zetten. En dus voorzag Rachmaninov een extra complexe en virtuoze pianopartij. De buitengewone moeilijkheidsgraad en de duur van het werk maakten dat het even duurde voor dit pianoconcerto even geliefd was als zijn tweede. De definitieve doorbraak kwam er mede dankzij de film *Shine* uit 1996, waarin het derde pianoconcerto een sleutelrol speelt. Intussen maakt dit werk deel uit van het standaardrepertoire van menig pianist; tijdens de hele geschiedenis van de befaamde Koningin Elisabethwedstrijd werd het al vijftientig keer uitgevoerd.

MUZIKAAL TESTAMENT

In 1917 ontvluchtte Rachmaninov zijn geboorteland na de alles ontwrichtende Oktoberrevolutie. Via Scandinavië belandde hij in de Verenigde Staten, waar hij als concertpianist al snel een aanzienlijk netwerk uitbouwde en zo in het onderhoud van zijn gezin voorzag. Na zijn vertrek uit Rusland componeerde Rachmaninov slechts een handvol grote werken. Zijn bestaan als concertpianist nam het grootste deel van zijn tijd in beslag en bracht ook de nodige stress met zich mee. Maar bovenal miste hij de cultuur van zijn geboorteland, en de idyllische sfeer en totale rust van zijn geliefde landgoed Ivanovka, waar hij zich voordien telkens terugtrok om te componeren. “Zeventien jaar lang, sinds ik mijn land verloor, voelde ik mij niet in staat te componeren. Toen ik de zomer

doorbracht op mijn boerderij in Rusland had ik plezier in mijn werk. Ik componeer nog wel, maar het betekent voor mij niet meer hetzelfde”, zo gaf hij toe in 1933 tijdens een interview voor de Daily Telegraph.

Rond 1930 had Rachmaninov voldoende middelen vergaard om een buitenverblijf te bouwen aan het meer van Luzerne. Het gaf een nieuwe impuls aan zijn carrière als componist, en tussen 1935 en 1936 componeerde hij er zijn Derde symfonie, een werk dat herinneringen aan zijn geboorteland oproept. Maar niet veel later moest hij opnieuw uitwijken, deze keer voor het woelige politieke klimaat in Europa. Hij vestigde zich definitief in de Verenigde Staten, in het luxueuze en uitgestrekte Honeyman Estate in New York. Hier schreef hij, drie jaar voor zijn dood, zijn allerlaatste compositie: de Symfonische dansen. Door de consequente uitwerking van thema's heeft dit werk eerder iets weg van een symfonie, maar dan met een uitgesproken dansant karakter. Rachmaninov veranderde de titel dan ook van Fantastische dansen in de huidige benaming, en schrapte ook de tussentitels 'Middag', 'Schemering' en 'Middernacht'. Al schemert de oorspronkelijke programmatische inhoud ervan nog door in de drie dansen, die voor Rachmaninov symbool stonden voor de verschillende fases van zijn eigen leven.

Waar in de eerste dans nostalgie nog troef is, leiden signalen van gedempte trompetten en hoorns in het tweede deel een grillige en bevreemdende wals in, vol ambigue harmonieën. Voor de slotdans greep Rachmaninov terug naar de beroemde Dies irae-melodie uit de middeleeuwse dodenmis en het gezang Blagosloven yesi, Gospodi uit zijn eigen Vespers. Deze muzikale motieven rond de dood en

wederopstanding lijken het tegen elkaar op te nemen in een opgewonden danse macabre. Uiteindelijk wint de herrijzenis het van de dood, een kantelpunt dat Rachmaninov in de partituur onderstreepte met de vreugdekreet 'Halleluja!'. Volgens sommige historici leest dit bovenschrift als een geluuskreet van de componist – alsof hij de schepper dankt om de voltooiing van deze compositie, waarvan hij wellicht aanvoelde dat het zijn laatste zou worden.

Toelichting door Aurélie Walschaert

THOMAS DAUSGAARD, dirigent

www.thomasdausgaard.com

De Deense dirigent Thomas Dausgaard besloot onlangs zijn termijn als muziekdirecteur van het BBC Scottish Symphony Orchestra, daarnaast is hij vaste dirigent van het Zweeds Kamerorkest, en eredirigent van het Danish National Symphony Orchestra en van Orchestra della Toscana. Eerder was hij vaste gastdirigent en muziekdirecteur van Seattle Symphony. Tenslotte werkt Dausgaard samen met toonaangevende orkesten zoals het Gewandhausorchester Leipzig, St. Petersburg Philharmonia en London Symphony Orchestra.

Dausgaards muzikaal engagement treedt buiten de contouren van de partituur: hij zet zich in voor het belang van muziek in het kader van de maatschappij met een specifieke focus op toekomstige generaties. Zo initieerde hij bijvoorbeeld een samenwerking met een jeugdorkest in de favelas van Sao Paulo en geeft hij wereldwijd masterclasses directie.

LUKÁŠ VONDRÁČEK, piano

Lukáš Vondráček maakte op amper vierjarige leeftijd zijn eerste publieke verschijning, en kende als vijftienjarige zijn debuut met Czech Philharmonic onder leiding van Vladimir Ashkenazy. Ondertussen werkt hij samen met internationaal gerenommeerde orkesten waaronder Philadelphia Orchestra, Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra en hr-Sinfonieorchester, onder leiding van dirigenten zoals Paavo Järvi, Yannick Nézet-Séguin, Marin Alsop en Vasily Petrenko. Het geven van recitals tenslotte bracht hem naar onder meer de Elbphilharmonie van Hamburg, Leipzigs Gewandhaus, Wiener Konzerthaus, en het Concertgebouw in Amsterdam.

In Brussel is hij een bekende gast als gevolg van zijn overwinning in de Koningin Elisabethwedstrijd 2016. Verder wordt zijn palmares aangevuld met onderscheidingen zoals de eerste prijs bij de Hilton Head, San Marino International Piano Competitions en de Unisa International Piano Competition.

BRUSSELS PHILHARMONIC

www.brusselsphilharmonic.be

“De wereld heeft symfonische muziek nodig. En symfonische muziek heeft de wereld nodig.”

Dat is de overtuiging van Brussels Philharmonic. Als symfonisch orkest, opgericht in 1935 onder de vleugels van de Belgische openbare omroep, zit het in ons DNA om de symfonische wereld maximaal te ontsluiten. Door te vernieuwen met respect voor het waardevol verleden houden we symfonische muziek van gisteren, vandaag én morgen relevant

en inspirerend - voor onszelf en de hele samenleving. Dat doen we vanuit de historische Studio 4 van Flagey in Brussel, samen met muziekdirecteur Kazushi Ono: hij deelt onze open en avontuurlijke geest en het rotsvast geloof in de noodzakelijke kruisbestuiving tussen kunst, het leven en de maatschappij.

Brussels Philharmonic is een instelling van de Vlaamse Gemeenschap.

MUSICI

DIRIGENT

Thomas Dausgaard

SOLIST

Lukáš Vondráček, piano solo

CONCERTMEESTER

Henry Raudales

VIOOL 1

Bart Lemmens ⁽²⁾, Olivia Bergeot, Annelies Broeckhoven, Stefan Claeys, Cristina Constantinescu, Francisco Dourthé Orrego, Sára Kovács, Justine Rigutto, Kristina Rimkeviciute, Elizaveta Rybentseva, Anton Skakun, Alissa Vaitsner, Gillis Veldeman

VIOOL 2

Samuel Nemtanu ⁽¹⁾, Véronique Burstin, Alexis Delporte, Aline Janeczek, Eléonore Malaboef, Sayoko Mundy, Naoko Ogura, Julien Poli, Eva Pusker, Stefanie Van Backlé, Bram Van Eenoo

ALTVIOOL

Mihai Cocea ⁽¹⁾, Griet François ⁽²⁾, Philippe Allard, Marina Barskaya, Victor Guaita, Hélène Koerver, Agnieszka Kosakowska, Barbara Peynsaert, Stephan Uelpenich, Patricia Van Reusel

CELLO

Kristaps Bergs ⁽¹⁾, Barbara Gerarts, Julius Himmler, Sophie Jomard, Laia Ruiz Llopart, Maria Palazon, Emmanuel Tondus, Elke Wynants

CONTRABAS

Jan Buysschaert ⁽¹⁾, Thomas Fiorini, Daniele Giampaolo, Lennert Janssens, Luzia Correia Rendeiro Vieira

FLUIT

Lieve Schuermans ⁽¹⁾, Jill Jeschek ⁽²⁾, Sarah Miller

HOBO

Maarten Wijnen ⁽¹⁾, Lode Cartrysse ⁽²⁾, Emily Ross

KLARINET

Maura Marinucci ⁽¹⁾, Danny Corstjens ⁽²⁾, Midori Mori ⁽²⁾

FAGOT

Karsten Przybyl ⁽¹⁾, Jonas Coomans ⁽²⁾, Alexander Kuksa

HOORN

Christiaan Moolenaars ⁽¹⁾, Mieke Ailliet ⁽²⁾, Reindert Geirnaert, Claudia Rigoni

TROMPET

Ward Hoornaert ⁽¹⁾, Rik Ghesquière, Luc Sirjacques

TROMBONE

David Rey ⁽¹⁾, William Foster ⁽²⁾,
Tim Van Medegael ⁽²⁾

TUBA

Jean Xhonneux ⁽¹⁾

PAUKEN

Titus Franken ⁽²⁾

PERCUSSIE

Stef Hesters, Miguel Sánchez Cobo,
Stijn Schoofs, Bart Swimberghe,
Gideon Van Canneyt

HARP

Eline Groslot ⁽²⁾

PIANO

Anastasia Goldberg ⁽²⁾

SAXOFOON

Pieter Pellens

⁽¹⁾ aanvoerder

⁽²⁾ solist